DOSSIER

NASCHOKKEN FINANCIËLE CRISIS

IN DE MARGE

■ **Maurice Lippens**, die maandag opstapte als voorzitter van de raad van bestuur van Fortis, nam ook ontslag als voorzitter van de commissie-corporate governance. Die tekende de aanbevelingen uit voor een beter deugdelijk bestuur van de Belgische beursgenoteerde bedrijven. De tekst staat ook bekend als de code-Lippens. Maurice Lippens motiveerde zijn ontslag niet. Officieel heet het dat hij zijn mandaat ter beschikking stelt. De kans is reëel dat zijn opvolger wordt geplukt uit de huidige raad van de Commissie. Ook Didier Bellens maakt daar deel van uit. Zou de code-Lippens worden vervangen door de code-Bellens?

FOTO: JERRY DE BRIE

■ **Fortis en de Franse bouwgroep Vinci** bevestigden begin maart dat ze exclusieve onderhandelingen voerden over de samenvoeging van hun respectievelijke parkingdivisies (Interparking en Vinci Park). 'Verwacht wordt dat de transactie in het derde kwartaal van 2008 zal zijn afgerond, onder voorbehoud van het boekenonderzoek en de gebruikelijke sluitingsvoorwaarden en goedkeuringen van de toezichthouders', stond toen in het persbericht te lezen. Het derde kwartaal is net voorbij en er is nog geen definitief akkoord gesloten. Maar dat zou niet lang meer duren, zeggen meerdere bronnen aan de redactie.

■ De zoektocht naar een voorzitter van Dexia en Fortis verloopt naar verluidt niet van een leien dakje. Er zouden al enkele personen beleefd geweigerd hebben. 'De geschikte kandidaten zijn niet breed gezaaid', klinkt het. Gisteren circuleerde opnieuw de naam van **Luc Coene**, vicegouverneur van de Nationale Bank, als toekomstige voorzitter van Fortis. Desgevraagd onderstreepte Coene opnieuw dat hij niet bereid is de taak op zich te nemen.

FOTO: PHOTONEWS

■ Ook valt er links en rechts kritiek te horen over het feit dat er **op de schoolbanken te weinig aandacht is voor economie**. Vlaams minister van Onderwijs (sp.a) Frank Vandenbroucke lijkt oren te hebben naar de kritiek. Hij wil scholen verplichten om aan alle leerlingen in het secundair onderwijs de socio-economische basisinzichten mee te geven. 'Vandaag zijn er leerlingen die helemaal niks te horen krijgen over economie. Dat is niet vol te houden', zegt de Vlaamse minister van Onderwijs. De maatregel zou evenwel pas worden ingevoerd vanaf het schooljaar 2010-2011.

■ Ook het erotische magazine **Playboy** heeft aandacht voor de financiële crisis. Het zoekt naaktmodellen voor zijn nummer van februari 2009, dat gewijd zal zijn aan het thema 'Women of Wall Street'. 'Als het nieuws slecht is, is er een opportuniteit om de mensen te doen glimlachen met een andere kijk op de crisis', zegt de fotoverantwoordelijke van Playboy. Het blad boog zich 20 jaar geleden over hetzelfde thema. Het publiceerde ook 'The Women of Enron' en 'The Women of Worldcom' na de neergang van beide bedrijven.

EC/MS/PBL

SENAAT Premier Yves Leterme (CD&V) waarschuwt ervoor dat nog inspanningen nodig zijn om banksector uit moeilijkheden te krijgen

'Banken nog niet uit gevarenzone'

■ (tijd) - 'De federale regering heeft er via de gedeeltelijke nationalisering van Dexia en Fortis voor gezorgd dat de banken nog bestaan. Maar de crisis is nog niet voorbij', waarschuwde premier Yves Leterme (CD&V) tijdens een hoorzitting in de Senaatscommissie Financiën. Minister van Financiën, Didier Reynders (MR), voegde er aan toe dat dit weekend een crisis van het bancair systeem is vermeden.

Wat een hoogmis moest worden draaide gisteren uit op een non-event. In de Senaatscommissie Financiën werden Alex Miller (ex-CEO van Dexia), André Bergen (CEO KBC), Jean-Paul Servais (topman van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen), iemand van de Nationale Bank, iemand van Fortis en ING verwacht. Maar op vraag van de regering mochten zij thuisblijven. 'Een goede pompier moet eerst zijn brand blussen', luidde de verklaring voor de afwezigheid van de topbankiers.

Uiteindelijk kwamen alleen Leterme, Reynders en twee vertegenwoordigers van Febelfin, de overkoepelende vereniging van banken, opdagen. Sp.a-senator Johan Vande Lanotte zei de afwezigheid van de bankiers te begrijpen. Maar hij vroeg zich af hoe het komt dat drie CEO's van banken morgen (vandaag, nvdr.) wel in een televisiedebat te zien zijn.

De keuze voor de gedeeltelijke nationalisering van Dexia en Fortis is volgens Leterme de beste waarborg voor de spaarders. Maar hij waarschuwde voor overdreven optimisme. 'Er zijn goede maatregelen genomen voor het Belgische bancair systeem. Maar het zou verkeerd zijn over te gaan tot de orde van de dag.' De situatie wordt minutieus opgevolgd. Ook de verzekeraar Ethias wordt nauwlettend in de gaten gehouden, benadrukte Leterme. Hij voegde er aan toe dat een stijging van de beurskoers niet betekent dat de banken uit de gevarenzone zijn. Er is nog steeds een risico op liquiditeitstekort, zei hij.

Reynders wees erop dat de regering dit weekend 'een systeemrisico' vermeden heeft. 'Het was bijna onmogelijk voor een bank om nog een lening te krijgen op de interbankenmarkt.' Reynders herinnerde aan de woorden van Jean-Claude Trichet, voorzitter van de Europese Centrale Bank, dat hij nog nooit zo snel kredietlijnen tussen banken heeft zien afsnijden.

Gezien de ernst van de situatie verklaarde Jan Vanhevel, voorzitter van Febelfin, dat de sector de Belgische regering en de autoriteiten bijzonder erkentelijk is voor de wijsheid en de daadkracht die ze aan de dag hebben gelegd.

Ook de meerderheid én de oppositiepartijen in de Senaat zeiden de ingreep van de regering van dit weekend te steunen. Vande Lanotte (sp.a): 'Ook al zit ik in de oppositie, ik zal de regering niet bekritiseren', zei de voormalige vicepremier. Vande Lanotte vroeg zich wel af waarom de regering niet gekozen heeft in te gaan op het bod van ING of BNP Paribas. Er lag een bod op tafel van BNP Paribas, een bank die vijf keer groter is dan Fortis. Het is niet leuk om in Franse handen te vallen. Maar door op te gaan in een groter geheel - hoe pijnlijk dat ook is voor de aandeelhouders - krijgt de spaarder een grotere waarborg voor het voortbestaan van zijn bank.'

> Johan Vande Lanotte, sp.a
>
> De grootste bank van België koopt ABN AMRO voor 24 miljard, zonder dat ze daarvoor geld heeft.

Volgens Reynders vroegen de Fransen echter staatsgaranties voor tientallen miljarden euro's, waardoor de regering het wel eens veel meer geld zou kunnen kosten.

Net als sp.a, was ook Ecolo lief voor de regering. Alleen Vlaams Belang had scherpe kritiek. Anke Vandermeersch: 'U hebt een deal gesloten met geld van de bevolking. Bovendien blijft het bancair systeem smeulen.'

Vanuit sp.a-hoek kwam kritiek op Fortis en op de CBFA. 'Een zelfstandige of een kmo moet er steeds voor zorgen dat hij een financiering heeft vooraleer hij een aankoop doet. De grootste bank van België koopt ABN AMRO voor 24 miljard euro, zonder dat ze daarvoor geld heeft. De CBFA heeft daar niet adequaat op gereageerd. Nochtans is het haar taak om dat te controleren', weet Vande Lanotte.

Volgens de socialisten is het dan ook noodzakelijk dat er een parlementaire onderzoekscommissie komt die nagaat hoe het zo ver is kunnen komen.

PBL

FOTO'S: LIEVEN VAN ASSCHE

BANKEN Ook andere banken stellen zich terughoudend op in strijd om spaargeld

Argenta profiteert niet van crisis

■ (tijd) - Argenta, de vijfde bank van het land, is niet van plan te profiteren van de moeilijkheden bij Fortis en Dexia om een offensief voor spaargeld te voeren. 'Dat zou verwerpelijk zijn', zei Argenta-directievoorzitter Leon Heymans gisteren. Ook andere prijsbrekers stellen zich terughoudend op.

De Antwerpse spaarbank Argenta is de vijfde bank van het land. In tegenstelling tot de grotere, beursgenoteerde concurrenten, gaat de storm van de kredietcrisis grotendeels voorbij aan die bank. Argenta profileert zich als een traditionele spaarbank die werkt met eenvoudige producten. Daardoor zou Argenta perfect kunnen profiteren van de problemen waarmee vooral Fortis en Dexia kampen, om massaal spaarders naar zich te lokken.

'Sommige agenten zouden misschien niet liever willen dat we een grote campagne lanceren. Maar wij gaan nooit misbruik maken van de situatie. We gaan er niet op inspelen. Dat zou verwerpelijk en deontologisch niet verantwoord zijn', zei Heymans.

Daarmee sluit hij zich aan bij eerdere uitspraken van Yves Delacollette, de topman van Deutsche Bank in België. Delacollette gaf zijn kantoren de instructie dat er niet mag worden ingespeeld op de mogelijke vrees voor het spaargeld bij de grootbanken en dat ze zeker niet aangewakkerd mag worden.

Ook andere banken stellen zich terughoudend op. Bij een rondvraag naar de inlage van de spaarboekjes weigerde de onlinebank Rabobank.be eerder deze week cijfers te geven. 'We willen bijdragen tot sereniteit. Zodra de rust is teruggekeerd, zullen we weer communiceren', klonk het. ING België verwees ook naar de 'volatiele markten' om geen cijfers te geven.

KREDIETCRISIS

Heymans verzekerde gisteren tijdens een Trends-lunchcauserie dat Argenta 'geen rechtstreekse impact' ondervindt van de kredietcrisis. De spaarbank investeerde niet in producten die gelieerd zijn aan Amerikaanse rommelhypotheken en is voor zijn financiering niet afhankelijk van de financiële markten. De enige onrechtstreekse impact die Argenta voelt, is de concurrentie via hoge spaarrentes. Sommige banken die voor hun financiering niet meer terecht kunnen op de financiële markten, moeten via een hoge spaarrente deposito's aantrekken. 'Maar dat is een tijdelijk fenomeen', stelt Heymans.

Leon Heymans. FOTO: BELGA

> Leon Heymans, topman Argenta
>
> Wij gaan nooit misbruik maken van de situatie. Dat zou verwerpelijk en deontologisch niet verantwoord zijn.

De Argenta-directievoorzitter beschouwt de tussenkomst van de overheid bij Fortis en Dexia allerminst als oneerlijke concurrentie. 'Als we zouden voortgaan zoals we bezig waren, had ik mijn hart vastgehouden. Het is zeer goed dat de overheid tussenbeide komt om stabiliteit te creëren. Zoniet dreigt er een domino-effect te komen zodat ook zeer goede banken in de problemen zouden geraken.'

JL

GEMEENTELIJKE HOLDING

Gemeenten moeten niet betalen voor redding Dexia

(tijd) - 'De gemeenten moeten de kapitaalverhoging bij Dexia niet mee financieren.' Dat zegt Carlos Bourgeois, de topman van de Gemeentelijke Holding, die voor 500 miljoen participeert in de kapitaalverhoging van 6,4 miljard euro voor Dexia.

Carlos Bourgeois kreeg gisteren wel wat verontruste telefoontjes van zijn aandeelhouders, de gemeenten. Zij vragen zich af wat de financiële consequenties zullen zijn van de Dexia-reddingsoperatie.

Volgens Bourgeois zullen de gemeenten niet moeten bijdragen tot de kapitaalverhoging, want die gaat de Gemeentelijke Holding financieren met eigen middelen en een deel leningen. 'Die leningen hebben we inmiddels rond', verzekert Bourgeois.

DIVIDEND

Wel houden de gemeenten best rekening met een lager dividend, want het aandeel van de Gemeentelijke Holding in Dexia is verwaterd van 18 naar 14 procent. En het is hoogst onzeker hoe de markten zullen evolueren.

'Maar nu kunnen we daar geen zinnige uitspraken over doen', stelt Bourgeois. 'Te gepasten tijden, allicht nog voor het einde van het jaar, zullen we onze aandeelhouders informeren over het dividend', zegt Bourgeois.

De Gemeentelijke Holding keerde in juni nog voor 42 miljoen euro dividenden uit aan de Vlaamse gemeenten. Het grootste deel daarvan was afkomstig van de participatie in Dexia. Daarnaast kregen de Vlaamse gemeenten via de gecertificeerde Dexia-aandelen nog eens circa 10,7 miljoen euro aan Dexiadividenden uitgekeerd.

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Dirk Van Mechelen (Open VLD), zei woensdag in het Vlaams Parlement wel dat de Gemeentelijke Holding een lager dividend van Dexia kan compenseren met andere inkomsten, waardoor het dividend aan de gemeenten niet erg zou veranderen.

Volgens Bourgeois zou een kleine daling van het dividend inderdaad kunnen worden gecompenseerd, maar niet als het dividend van Dexia serieus zou terugvallen.

WVDV

Jean-Luc Dehaene hoopt dat kredietcrisis katalysator zal zijn voor betere samenwerking

'Economische crisis moet taboes doen sneuvelen'

■ Crisissen zijn voor oud-premier en Europarlementslid Jean-Luc Dehaene (CD&V) nog altijd uitdagingen. De huidige financiële crisis moet de samenwerking in Europa een flinke stap vooruit helpen. Dehaene pleit voor één Europees toezicht voor de financiële sector in de eurozone. De eurolanden moeten als eurozone ook meepraten over de nieuwe monetaire wereldorde.

INTERVIEW

Europarlementslid Jean-Luc Dehaene

- Geboren in 1940 in Frankrijk.
- Medewerker studiedienst werknemersbeweging ACW.
- Medewerker op CVP-kabinetten van 1971 tot 1981.
- Kabinetschef W. Martens van 1979 tot 1981, daarna minister van Sociale Zaken, Institutionele Hervormingen en Verkeer.
- Eerste minister van 1992 tot 1999.
- Europarlementslid sinds 2004.
- Architect van Belgische staatshervorming en van Europese eenmaking.

Door Dirk DE WILDE en Kris VAN HAVER

Foto's: Lieven VAN ASSCHE

Bij het opzetten van de monetaire unie zijn de lidstaten erg inconsequent geweest, zegt Jean-Luc Dehaene. 'Als je a zegt, dat je een monetaire unie wil, moet je ook b zeggen. Een monetaire unie moedigt de financiële actoren aan grensoverschrijdend te werken en zich multinationaal te structureren. Maar als je dan zegt dat de spelregels en de controle nationaal blijven, dan vraag je om problemen.'

Wat stel je dan voor?

Jean-Luc Dehaene: De logica zou zijn dat je inderdaad gemeenschappelijke regels afspreekt en een controlestructuur op Europees niveau. Dat kan naar het model van het concurrentiebeleid, waar Commissie en nationale concurrentie-autoriteiten samenwerken en onderling het werk verdelen. Maar je kan ook perfect een structuur voor toezicht opzetten in of naast de Europese Centrale Bank, volgens hetzelfde stramien. Alle toezichthouders zouden daar dan lid van zijn, mee beheren, tegelijk een stuk eigen bevoegdheden behouden en ook samen dingen opzetten.'

Europa heeft toch al regels voor de financiële markten?

Dehaene: 'Sinds 1992 is men nu al aan de tweede trein afspraken bezig over spelregels en normen voor de banken. Dat duurt lang, omdat in de verschillende stadia unanimiteit nodig is. En anderzijds stuiten alle voorstellen om een toezichtstructuur te maken, op een 'neen'. Ik hoop dat de economische crisis een aantal dingen zal versnellen en taboes zal doen sneuvelen. Soms heb je een katalysator nodig. Na de bomaanslagen in de VS, zijn ook heel snel een aantal beslissingen genomen waar men tot dan toe niet kwam, onder meer het Europese arrestatiebevel. Ik hoop dat hetzelfde nu kan gebeuren.'

Wie moet de leiding nemen?

Dehaene: 'De Europese Commissie moet als initiator van alle wetgeving haar rol spelen. Ze heeft dat bijvoorbeeld zeer goed gedaan in de klimaatproblematiek. Ik heb begrip voor Commissievoorzitter Barroso als die zegt dat hij geen dingen wil lanceren zonder een zekere rugdekking, omdat hij dan maar illusies zou creëren. Maar ik hoop dat hij voldoende sterk aan de kar zal duwen voor een overkoepelende Europese aanpak, zoals we dat voor de munt gedaan hebben.'

> Eurozone moet systeem van financieel toezicht opzetten.

Ziet u wat in voorstellen zoals een Europees Paulson-plan?

Dehaene: 'Het Nederlandse voorstel voor nationale reserves gaat in ieder geval in de goede richting. Maar ik verkies een duidelijker Europese dimensie. Er kan ook een fonds gecreëerd worden op Europees vlak, bij de Europese Centrale Bank of bij de Europese Investeringsbank EIB. Je krijgt dan een instrument waarmee je in de toekomst kan tussenbeide komen. Momenteel kan de ECB alleen tussenbeide komen door de markt liquiditeiten te bezorgen, wat ze zeer goed doet. Maar ze zou meer moeten kunnen doen.'

De ECB bereikt wel slechts 15 van de 27 EU-lidstaten.

Dehaene: 'Ja, maar die link tussen nationale bank en het definiëren van spelregels en controle, vind je in nagenoeg alle muntstelsels. De logica lijkt me dat je een Europees toezicht opzet voor de eurozone. De lidstaten kunnen dan aansluiten naarmate ze lid worden van de euro. En ondertussen kunnen de spelregels overgenomen worden door alle EU-lidstaten. Zo werkt de eurozone nu al.'

Voor de reddingsplannen voor de banken toont de Commissie zich soepel op korte termijn,

Dehaene: 'De Commissie is correct wanneer ze de nationale ingrepen op een niet-ideologische manier benadert. Een beetje zoals men in de VS de Greenspan-doctrine moet verlaten om te redden wat er te redden valt. Maar het is normaal dat men daarna terug moet naar de normale regels van de concurrentie.'

'Maar de Commissie moet wel ambitieus zijn om structurele oplossingen te zoeken voor de financiële sector. Zo had commissaris voor de Interne Markt, Charlie McCreevy, ambitieuzer mogen zijn als hij de banken verplicht minstens 5 procent van geëffectiseerde leningen zelf bij te houden. In zijn eerste voorstel lag de lat op 20.'

Wat is voor u de uitdaging van Europa vandaag?

Dehaene: 'De Europese Unie moet zichzelf de middelen en de juridische basis geven om namens Europa op globaal vlak te kunnen werken en vanuit een sterk geïntegreerd economisch geheel. Het verdrag van Lissabon geeft een basis voor dat nieuwe Europa, zoals het verdrag van Rome deed voor de Europese economische unie.'

'Die nieuwe basis moet de economische macht van Europa vertalen in een politieke macht. Zowel intern voor de problemen van veiligheid en migratie, als extern om Europa volwaardig zijn rol te laten spelen als 'global actor', in de opbouw van wat ik global governance noem: de spelregels om een globale economie te doen werken.'

'De monetaire crisis bijvoorbeeld moet ons ongetwijfeld brengen tot het besluit dat we een nieuwe monetaire wereldorde nodig hebben. De afspraken zullen in het Internationaal Muntfonds moeten gebeuren. Europa moet de moed hebben om daar als eurozone te gaan zitten en zijn volle gewicht in de weegschaal te leggen.'

Zou Europa beter gewapend zijn tegen de crisis onder het nieuwe Lissabonverdrag?

Dehaene: 'De eurogroep (de ministers van Financiën van de eurozone, nvdr) wordt sterker geïnstitutionaliseerd en krijgt mogelijkheden om bij meerderheid te beslissen. Dat is een belangrijke versterking.'

'Europa heeft bovendien de hervormingen zoals ze in het Verdrag van Lissabon staan, dringend nodig. Dat legt de basis van wat dat nieuw Europa moet zijn deze 21ste eeuw. Enerzijds maakt het de besluitvorming efficiënter, door in principe bij meerderheid te beslissen en het Europees Parlement veralgemeende medebeslissing te geven. Dat is een formidabele stap in de democratisering van de besluitvorming.'

Ziet u dat verdrag eigenlijk overleven, na het Ierse neen?

Dehaene: 'Aan dat nieuwe verdrag is nu bijna tien jaar gewerkt. Als we met een Iers neen blijven steken, vrees ik dat de Europese verkiezingen in plaats van over het project en de rol van Europa te gaan, een verkapt referendum zullen zijn over het Verdrag van Lissabon. Met alle onwaarheden, populismen en verdraaiingen die daar aan verbonden worden. Je riskeert bovendien een vertekend beeld te krijgen van de uitslag van die verkiezingen.'

Een tweede Iers referendum eind 2009 is geen oplossing?

Dehaene: 'Ik vind dat het Ierse probleem voor de verkiezingen opgelost moet worden. De Ieren moeten tegen de Europese top van december met een kalender en oplossingen komen.

Europa kan wel voortwerken op basis van Nice. Maar je zit toch met een aantal problemen: de verdeling van de zitjes in het Europees Parlement, gaan we naar een kleine Commissie of niet? Ik vrees dat we naar een debat zonder einde gaan als we dat niet eerder kunnen trancheren. Temeer omdat we ook met het spook zitten van de komende Britse verkiezingen. Een mogelijke conservatieve regering zou het verdrag, als dat nog niet geratificeerd is, wel eens ter discussie kunnen stellen. Dan ben je een aantal jaren op zoek naar een uitweg en loop je kans die uitweg niet met alle 27 lidstaten te vinden.'

Het anti-Europese gevoel steekt in alle landen op. Wie verdedigt Europa nog?

Dehaene: 'Het grote probleem voor de politieke verantwoordelijken is dat de boodschap dat alleen Europa ons een plaats geeft in de globale wereld, een heel sterk rationeel gehalte heeft en een zwak emotioneel gehalte. Terwijl de globalisering en vele veranderingen door de bevolking sterk emotioneel aangevoeld worden. Men ervaart Europa als een versterking van de globalisering, eerder dan als een instrument om Europa een plaats te geven in de globalisering.'

In de jaren zestig en zeventig werd het Europees project nog emotioneel gedragen door de burgers. Maar dat is passé. Bij jonge scholieren moet je nu niet afkomen met de boodschap 'nooit meer oorlog'. Terwijl Europa grotendeels zal bepalen of zij een plaats zullen hebben in de maatschappij en of met hun belangen rekening wordt gehouden.'

Die Europese draagkracht komt dus niet terug?

Dehaene: 'Ik hoop dat de financiële crisis dat bewustzijn enorm sterk gaat verhogen. En bovendien: wat Europa doet voor klimaat en energie zal voor het nieuwe Europa zowat dezelfde rol spelen als kolen en staal destijds.

Zolang je Europa niet in haar echte dimensie in de belangstelling krijgt en de nationale regeringen voortdurend het negatieve aan Europa verwijten en het positieve aan zichzelf toeschrijven, zit je met een heel moeilijke boodschap. Ik hoop dat de nationale leiders de moed gaan hebben te zeggen: deze crisis kunnen we niet oplossen zonder Europese dimensie.'

'In de jaren zestig werd het Europees project nog emotioneel gedragen door de burgers. Bij jonge scholieren moet je nu niet afkomen met 'nooit meer oorlog'.'

DEHAENE OVER BELGIË

(tijd) - 'De regering heeft in de bankencrisis snel en goed gehandeld. Dat illustreert hoe onverantwoordelijk het zou geweest zijn van mijn partij om te zeggen: omdat we geen akkoord hebben over een agenda voor de staatshervorming gaan we die regering doen vallen. En ik wil er aan toevoegen dat ik het discours over garanties een politiek oncorrect discours vind. Ik ben nog nooit een onderhandeling gestart met de garantie dat ik zou slagen. Toen ik in 1992 startte, zeiden de jongeren ook dat ik geen kans op slagen had.'

'Het is niet aan onze generatie om voortdurend, publiek ons gedacht te geven. Ik ga me dus niet uitspreken over waar ze moeten uitkomen. Wel heb ik begrepen van Yves Leterme dat men begrepen heeft dat men beter stap voor stap gaat. Zoals in Europa, wanneer je een stap vooruit kan doen, moet je hem doen. En niet zeggen: ik doe geen stap want de stap is niet groot genoeg.'

'Ik geeft graag toe dat de maatschappelijke evolutie politiek leiderschap moeilijker maakt. Ik heb gewerkt in iets dat wel in evolutie was, maar waar je nog grotendeels met een middenveld zat dat een tussenschakel was tussen politici en burgers. Intussen zijn al die structuren afgebrokkeld en is elke vorm van aanvaarde structurele hiërarchie verdwenen. Je ziet dat bij pastoors, maar ook bij de vakbonden, waar de leiding om te kunnen aanblijven de troepen moeten volgen, in plaats van ze aan te voeren. Op politiek niveau is dat versterkt door de voorkeurstem, je geeft de burger de indruk een rechtstreekse lijn te hebben met zijn politicus. En zijn politicus moet zijn problemen oplossen, terwijl een politicus betaald wordt om maatschappelijke problemen op te lossen.'

'De jongste tien jaar heb ik mij op het Europese vlak ingezet. Op het einde van dit mandaat ben ik bereid nog een rol te spelen, maar alleen Europees. Ik heb geen eisen te stellen, maar als ik opkom wil ik bij de effectieven staan, en zal ik ook zetelen als ik verkozen ben.'

All rights reserved. Gebruik en reproductie enkel mits toelating van de uitgever via Mediargus NV, F. Pelletierstraat 8A 1030 Brussels, TEL:(+32)2 7400970 FAX:(+32)2 7400971